

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A nemzeti ünnep.

Nem ragyogott a rügyfakasztó tavasz verőfénye. Komor téli napon ünnepeltük a szabadság nagy feltámadásának 58-ik évfordulóját. Hő borította az utcákat. A természet borús szürkésege, megfelelő kerete volt a lelkek borongásának, melyekből az ünnepi hangulat a hazaszeretet egy szebb jövő reményének tündöklő sugárzását váltotta ki.

Ennél szebb, magasztosabb ünnepe még nem volt Petrozsénynek. Megültük a nemzeti hála és kegyelet által ünneppé szentelt márciusi napot az előző években is, de ilyen összetartással, ilyen lelkesedéssel az örök eszményi igazság diadaláért hevülő ilyen egyesítő érzéssel még sohasem.

Csak halvány vázlata a szabadságvimányok emlékére szentelt ünnepnek az alábbi ismertetés.

*

Március 14-én délután a középületeken és a magánházakon nemzeti zászlókat lengetett a hideg szél. Az est beálltával az ablakokban, kirakatokban kigyultak a gyertyák, megvilágítva az utcákat s történelmi jelentőségű képeket.

Ez jelezte az ünnep eljövételt. Az ifjuság hazafias dalokat énekelve vonult végig az utcákon.

15-én délelőtt 9 órakor az „Olvasókör”-ből vonult a közönség az ipartestület díszzászlója alatt a bányatársulati zenekar lelkesítő indulói mellett a rom. kath. templomba, hová egyszerre érkezett meg a folyton szaporodott sokaság a tanuló ifjúsággal és a zárda növendékeivel.

Az ünnepi szent misét Buday János plébános celebrálta, aki hazaszeretettől és vallásos érzületől áthatva szép beszédben méltatta az ünnep jelentőségét s buzgó imádsággal kérte a népek és

nemzetek Istenét, hogy áldja meg országunkat, mi magyar hazánkat, vezérleje jóra a mi királyunkat. Végül a „Hymnus”-t énekelte az énekar és a közönség.

Az összesereglett ünnepelő közönség 10 óra körül innen az ev. ref. templomba vonult, de csak kis része fért be az Urnak hajlékába s a kívül állók is buzgó áhitattal hallgatták a hazafias igéket, melyeket Kósa Mihály lelkész szokott ékes szóval hirdetett s a könyörgést, melylyel áldást esdett szenvedő hazánkra.

Ugyancsak a bányazenekar harsogó hazafias indulói mellett és az ipartestületi zászló alatt vonult a közönség innen az izraelita templomba, hol az énekkar elénekelte a „Szózat”-ot, mely után Leitner József h. rabbi az ünnepi istentisztelet alatt nagyhatású, szépen átgondolt beszédben méltatta a nemzeti ünnep jelentőségét s megindító könyörgést mondott.

Délután 6 órakor a Wagner-szálloda nagyszobájában urihölgyek és társadalmunk minden osztályának részvételével tartott ünnepélyt a dalárda Brassay József, r. k. kántor vezetésével, mely után Salló Károly áll. isk. igazgató szavalta el szépen, hatásosan Pósa L. „Örök harc” című remek költeményét. Zajosan megéljenek.

Majd Kósa Mihály ev. ref. lelkész lépett az emelvényre s ismert ékes szavakkal is felülmúló remek beszédben méltatta az ünnep jelentőségét, tapintatos és okos vonatkozással a nemzet és királya között felmerült ellentétre. Beszéde leirhatatlan hatást keltett. Alig csillapult a kitörő lelkesedés tüntető megnyilatkozása, a százakra menő közönség figyelme ismét az emelvényre irányult, hol egy bájos fiatal leány, Kreffly Aranka kisasszony foglalt helyet a zongoránál s elismert zenei tudással intonálta Tóth Kálmán: „Kik voltak a honvédek” című remek költeményére írt

melodrámat, melynek andalító akkordjaiba bele-sírt a hegedű. Cserba Jenő hiv. gyakornok már is mesterileg kezeli hangszerét s beszédessé tudja tenni a velőket rázó hűrokat. Tribusz Aladár köz. gyakornok szavalta a költeményt mély érzéssel, rokonszenves organummal s lebilincselően. Az ünnepély sorrendjének ez a száma a zenei kompozíció magas szárnyalásával és a zenekíséret szépségével is nagyhatású volt.

Ismét egy bájos jelenség vont a magára a figyelmet. Kodra Olga k. a. festői magyar ruhában fején aranyos pártával szavalta Ábrányi E. „Kossuth sirja” című remek költeményét. A kisasszony szépen, értelmesen s zajos tetszés mellett interpretálta a költemény párját ritkító szépségét.

Végül a „Szózat” és „Tavasz elmúlt” Kossuth-notát énekelte a dalárda, utóbbit a közönséggel együtt.

Este 8 órakor kezdődött a társasvacsora, melyen mintegy háromszázán vettek részt, elfoglalva a Wagner-szálloda összes termeit.

A pohár köszöntések sorát Priváry Géza főgimn. igazgató nyitotta meg, nagyszabású szép beszédben éltette a hazát. Majd Pál Dénes r. k. lelkész, Kósa Mihály ev. ref. lelkész ültettek poharat a haza üdvéért zajos éljenzés mellett. Zádory Károly lapszerkesztő a magyar hölgyek hazaszeretettét s honleányi erényeit dicsőítve éltette Petrozsény hölgyeit. Salló Károly áll. isk. igazgató, Bekker Dávid vállalkozó mondottak még talpra esett, tetszéssel fogadott alkalmi pohárköszöntést.

Végül három sor asztalt a nagyteremből kihordtak s 10 órakor kezdődött a tánc s hajnalig tartott. Ismételjük, hogy ez csak halvány vázlata a lélekemelő hazafias ünnepélynek, melyen részt vett társadalmunk minden osztálya, dokumentálva, hogy a hazaszereteten egyek vagyunk.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

Emlékek egy holt királyról.

Hadd hulljanak alá a fehér orgonalevelek. Szálljanak a légben ringva lengve, mint egy tavaszi álom, fehér lehellet. És e rozoga parasztszekéren, hogy bolyongok a csillagos májusi éjszakában, zsongitsa el a mámor fáradt, pihenni vágyó lelkemet.

Milyen különös ez az éjszaka! Fehér ködfényben uszik a tájkék. Mint egy mesebeli álom! A kocsisom alszik. Pipája kialvófélben. Távolról az ungok és a békák zenéje.

Az ott a Fertő!

*

A koci most megállott. A vén parasztfuvaros az ostornyéllel egy emelkedettebb dombra mutatott:

— Ott a Baki hegye!

Szálljunk le. Hevoredjünk a domb tövére. Baki hegye? Hol hallottam?! Milyen különös! Távolról, talán valami elhagyott faluból cigány muzsika hangzik. Igen. A boszorkányok éjszakája ez, amiről egy őszi éjszakán egy vén cigánydajka mesélt.

A levegőt pedig betölti a fehér, átlátszó orgona-illat!

*

Most már emlékezem! Hét évszázaddal ezelőtt itten verekedett meg Salamon magyar király a besenyőkkel. Milyen különös! Ő, aki talán a legkönnyelműbb volt és legszomorúbb sorsu mindama királyok között, akiket Szent István koronájával királylává avattak. Lelkessel káprázatok játszanak! Zúgó robajjal,

mintha hallanám a hetumoger lovaknak a patkócsattogását.

Mert összeveszett testvéreivel, Lászlóval és Gézával és azok rája uszították a besenyőket, hogy ne bocsássák ki Mosony várából. Szegény fiatal király mit csináljon? Ki fog verekedni azzal az ördögi cigány-néppel? Felfogadott egy német őrgroft, Hernuhot, aki a krónikások följegyzései szerint egy maga három mázsát nyomott vala. A gróf meg is jelent a kitűzött időre, erős, vasba öltöztetett vitézkel. Hanem amint meglátta a besenyőket, akik a fertő mocsarából mindenfelől előmászta vala és ijesztő huhogással őt igen ijesztgették, tüstént elszállott a bátorsága.

Azt mondta a szegény királyfiának;

— Édes fiam. Ma nagyszombat van és én jó katolikus vagyok! Eredj és verekedj magad! Majd ha baj lesz, a segítségemre jövök.

Ezzel fölvette magát összes vitézeivel a Baki-hegyre, ahonnan tudvalegőleg igen szép kilátás nyílik.

Szegény, jó királyfi mit csináljon? Maga mellé vette Bátor Opost és viharedzett vitézeit, azután hajrá! Be a világtalan éjszakába, neki az ördögök táborának! És szétverte a besenyőket, befalasztotta őket a mocsárba, hogy mint a krónikások hűségesen megírták, híruk-hamvuk sem maradt!

S midőn visszatért, átvázoltan és fáradtan, előállott a gróf és nagyhangon követelte a zsoldot, a kialakított négyszáz aranyat. Szegény királyfi, mit csináljon? Fáradtan, összetörtén ahogy volt, még az éjjel lecsapott a kötésszegő barátára és visszakergette ahonnan jött — Németszágba!

Igen! Mert bátor volt ő! És bár sok rosszat írtak és mondtak róla, sovány, beesett mellében mégis daczos lánggal égett a bátorság, mint könnyelmű, kalandos őseinek, akik versenyt száguldottak a szélviharral az Óbi pusztán!

*

A Bécsi Képes Krónika csak sejteni engedi, de én tudom, hogy ő vitézebb volt bármelyik unokatestvérénel. De nála a harc csak játék volt, melyben könnyelmű, gyermekes lelkek gyönyörűsége tellett. Sovány, áttetsző halványuságu arca csak akkor éledt fel, ha betemette a nagy porfelhő, amit fölvert a hetumoger lovaknak a csatárohamai!

És midőn Mosonyba ment, előbe jött az anyja és sirva mondá neki: Mért nem hallgattál sohasem az én tanácsomra, sem a jó Erney tanácsára! Minék halgattál mindig a gonosz Vidnek szavára! Javainkat ez emésztette meg és ez tett tünkre téged, én édes, szerelmes fiam!

És Salamon nagy haragra gerjedt és meg akarta ütni az anyját. Így írja le a bécsi Krónika. — Én nem hiszem.

*

Milyen különösen zúgott ott a nádas! Mintha a szél játszana hangtalan furulyákon ismeretlen melódiákat! És valami megmagyarázhatatlan érzés hozzá visz, a szegény, elzúllott királyfihoz, kinek szomorú sorsát mintha most megérténém.

Mert bohém volt ő, annyira bohém, hogy azt ma meg sem tudnók érteni. Hét évszázaddal kellene érette visszamennünk a multba. Könnyelmű, kalandos vére üzte, hajszolta be a csillagatlan éjszakába a boldog-

A kezdeményezés az ipartestülettől indult ki, melynek elnöke: Joanovits János fáradhatlanul buzgólkodott a rendezés körül s így a fényes siker elérésében elvitáztalan érdeme van az ipartestület előjáróságával együtt, kikhez minden hivatott tényező hazafias lelkesedéssel csatlakozott,

„Siebenbürgischer Karpathen-Verein.“

Nem irhatjuk le magyarul, mert ez a hivatalos czíme és mert könnyen összetéveszthető volna a hasonló és hivatású Erdélyi Kárpát Egyesülettel, melynek székhelye Kolozsvár, míg emez Nagyszebenben székel.

Bár az egyesület zsvilvolgyi osztálya tagjainak száma a százat megközelíti, még mindig vannak sokan akik német neve miatt bizonyos idegenkedéssel fogadják, mint ahogy számosan hazafiasságból nem olvasnak német nyelvű lapot, legyen az bár a legszélsőbb magyar álláspont képviselője. A hazafias érzés még tulusaiban is tiszteltetelmű, nem szabad azonban annyira fajlulnia, hogy elvegye tiszta látásunkat és ennek folytán balul ítéljünk meg másokat.

A „S. K. V.“ német neve dacára ugyanolyan hazafias egyesület, mint magyar nevű kollégája. Tagjai sorában találunk főrendiházi tagokat, képviselőket és más országos méltóságok, csupa olyan nevek viselőit, kiknek igaz hazafiságában senkisék kételkedhetik. Igaz, hogy az egyesület politikával egyáltalán nem foglalkozik, de ez nem is célja. Tagjait a természet szépségei iránti rajongás hozta egy kötelékbe. Hogy pedig a turisztika a legszebb és legtestesebb sportok egyike, azt ma már fölösleges volna bizonyítani. A „S. K. V.“ rayonja az erdélyi havasokra terjed ki. Ezeknek alapos megismerése, legmagasabb hegy-csucsainak és legszebb tájainak könnyen hozzáférhetővé tétele, ezek florájának, állatvilágának, ethnográfiai viszonyainak és történelmi emlékeinek tudományos kutatása és egyáltalán hazánk ezen természeti szépségeiben majdnem páratlan vidéknek a művelt külföldön való megismertetése és megkedveltetése bizonyára olyan célok, melyek megvalósítása által az egyesület hazafias missiót is teljesít.

Mindezeknek elmondására pedig az szolgáltatott nekünk alkalmat, hogy tudomásunkra jutott, miszerint az egyesület újabbán egy rendkívüli kedvezményben részesíti tagjait, Sikerült ugyanis a román kir. kormánytól kieszközölnie, hogy az egyesület tagjai — egyszerűen a tagsági jegy felmutatása mellett — minden külön utvel nélkül léphetik át a román határt és podgyászuat is vámmentesen vihetik magukkal. Már pedig turistákra nézve a szabad, nem korlátozott mozgás megbecsülhetlen előny. A zsvilvolgyi osztály tagjai között ezen intézkedés bizonyára általános örömet fog okozni. Aki már járt a Mundrán és cserkészés közben aggodalmasan ügyelt arra, nehogy átlépje a szomszéd állam határát és egyáltalán aki a sport ezen szép ágával foglalkozik, csak az tudja

talanságba! Szegény királyfi! Árpád szerencsétlen unokája! Mint azok a bolond magyar fiúk, akik vakmerő kalandvágtyól úzve átuszattak a tengeröblöket, hogy otthagyják a fogukat a Leh-mezőn és a Pó-vidéken!

Milyen furcsa! Hogy én, a kései utód, ide állok most védeni őt, a megtagadottat, a krónikások és a históriák ellen, a szegény Salamon királyfi, akiről már azt sem tudni, hol pihen most, széles Magyarországon.

Testvére László, szerencsésebb volt. Annak a szentek glóriája koszorúzza a homlokát. Pedig talán nem volt jobb szíve, mint neki, de nem volt ennyire bohém!

Fehér levelüket hullatják az iharfák! Talán káprázat, de oly szomorú cigányzene hallatszik. Szeretném, ha most itt ülne mellettem a megtagadott magyar királyfi. Nézném bánatos arcát. Fáradt fejét lehajthatná a mellre. És megcsodálnám csodaszép szőke haját, amelybe világos aranszálak kerültek! Mesebeli aranyhaját, amit a rutén királyleányoktól örökölt...

*

Hogy zúg a szél! Talán vihar lesz! A koozi ponyváját tépi, verdesi, rázza! Óriási porfelhőbe borul a vidék. Ide hallatszik a tó hullámvihara. Vad ordítás, lőnyerítés hallható. És látom, látom! Ott száguld! Véres homlokáról letépve a süveg! Ő volt, az elátkozott királyfi, ahogy bekergette a mocsárba a besenyőket!

Szekula G.

kellően méltányolni ezen intézkedés jelentőségét. Erősen hisszük, hogy ezen körülmény vidékünk idegen forgalmát jelentékenyen növelni fogja. De még a vasárnapi kirándulókra is nagy könnyebbséget jelent ezen útítás. A szurduki szorosban kocsikázók nem lesznek kénytelenek a határhídnál visszafordulni, avagy előre megváltani utlevelüket, hanem a tagsági jegy felmutatása mellett vigan ügethetnek tovább. A páringi kirándulókat szintén nem fogják többé visszasziasztani a határjelek, hanem kedvükre bebarangolhatják a romániai részeket is.

Jogos a föltevés, hogy az ezen útításban rejlő óriási előny folytán a zsvilvolgyi osztály tagjainak száma meg fog kétszereződni. A zsvilvolgyi osztály elnöke: br. Ehrenberg Benő, titkára: Fürber Ferenc, pénztárosa: Pistel Ödön. A tagsági díj évi 4 korona, amelyért minden tag megkapja az egyesület diszes kiállítású évkönyvét.

Megemlítsre méltó még azon körülmény, hogy az egyesület Nagyszebenben „Kárpát-muzeumot“ létesített, melynek műtörténelmi és ethnográfiai szempontból már eddig is igen értékes és gazdag gyűjteménye van. Ez is bizonyosága annak, hogy mily komolyan és mily szép eszközökkel törekszik az egyesület célját megvalósítani

Ethnologiai hangverseny.

Művész-estély volt, szombaton, március hó 10-én este a bányatársulati (Györke-féle) vendéglőben, melynek termében a kedvezőtlen idő dacára diszes közönség gyűlt egybe s elismeréssel méltatta a zene bűvös erejével kifejezett nemzeti vonásokat.

Hogy a bányazenekar nemes ambícióval párosult zenei tudással, eléggé nem dicsérhető készletséggel oldotta meg feladatát, azt felesleges kiemelni, mert tekintetben zenekedvelő és zeneértő közönségünk már megszokta a legzenialisabb kompozíciók mesteri interpretálását.

Ez este azonban várakozását is felülmúló műveltségben részesült. A program maga már az újdonság és érdekesség vonzó erejével birt s ha egyrészlő a színház, másrészlő a havazás és vihar többelet megfeszített a művész-estélyen való részvétel élvezetétől, a távol maradtak sajnálhatják leginkább, hogy ott nem lehettek.

A műsor és a zenei műrekek mesteri előadásának ismertetésével csak halvány vázlatát adhatjuk az osztatlan elismeréssel méltott sikernek.

A program első száma nemcsak lebilincselte, de magával ragadta a hallgatókat. Gaál Ferencz előnyösen elismert zeneszerzőnek „Magyar ábránd“-jában a magyar nemzeti érzés kitörő, majd borongó hullánczása, művészi színezéssel van festve a magyar motívumok szépségének karakterisztikus kidomborításával. A szerző szerencsés alkotása a magyar zenének egyik értékes műreke, mely felemelő büszkeséggel tölt el abban a tudatban, hogy a magyar zenének e zseniális művelője a magyar kultúrának a haza határain túl is elismerést biztosít. A magyar lélek érzelve a zene nyelvén beszél ebben a mesteri kompozícióban, zenei tudással s a hangszerelés művészetével. És a zenekar érvényre jutatta a „Magyar ábránd“-magas szárnyalása s mely érzésű zengzetét, dicséretes készletséggel. A felugott tapsvihar a magyar zeneszerzőnek szolt elsősorban, aki ezen legujabb művel, ezen nagyértékű újdonsággal bányatársulati zenekarunkat megajándékozta s zeneértő közönségünket megörvendeztette.

Románia, Nyárinak „A királynő dala“-című jeles szerzeményével szerepelt. A méla-bús érzés megnyilatkozása, a román nemzeti dalköltészet egyik remeke s a zenekar nagy hatással jutatta kifejezésre.

Olaszország, a dal hona, Mascagni „Cavalleria rustica“-jának „Intermezzo“-jával méltóképpen volt bemutatva az ethnologiai hangversenyen. A dal merész csapongása, a hevülékeny nemzeti sajátság, az epedő szerelem, a könnyüvöröség, a pajzán jökedy a nemzeti zene fejlett ségének biztonságával hat ebben az ismert mester-műben, mely a b. zenekarnak egyik bravurdarabja.

A német zene Wagner R. „Tannhäuser-ábránd“-jával foglalt pozíciót a hangversenyben. Wagner a világ hírhedt zenésze. Zseniális teremő ereje a világot gazdagítja értékes zenei alkotásokkal. Műveiben nem a németek érzelm világát festi, hanem lángelméjének fenkölt szárnyalását ragyogtatja, lelkének hevületét panasolja, vagy dörgi utólrhetlen hangszereléssel. Az

ő mesterműve nem nemzeti, hanem wagneri. Hogy az ő világhírű kompozíciójával szerepelt Németország az ethnologiai hangversenyen, azt a szerző nemzetisége indokolja. Hatalmas erővel juttatta érvényre a zenekar a korrekt zenei tudást és nagy gyakorlottságot feltételező ábrándot. Ha elfogadjuk is német zenének, mégis a világ-zene csodás harmóniájában gyönyörködött a hallgató s bárhol elismert sikert aratott volna.

Norvégia hűvös, borongós hangulata. Grieg „Ase halála és Anitras táncá“-ban jellemző nemzeti sajátságot ismertetett s kellemesen hatott.

A francia önbizalom, csapongó érzület, nemzeti jelleg Delibes „Naila ballet“-Intermezzo-jában fülbe-mászó bájos melódiával jutott kifejezésre. A zenei szépség csillogása kapráztatta és elbűvölte a hallgatókat. Dérvirágos tar-gallyakon visszatükröződő fagyos nap-sugár hideg ragyogásával kapráztatott Tschaikovszky „Őszi hangulatképe“. Az orosz zene excentrikus rithmusába beszűvődött a lengyel fájdalom panasos melódiája, ami a remek mester-műnek poetikus hangulatát emelte, kitünő produkcióban.

Smetana „A z eladott menyasszony“-című operájának nagy nyitányával a cseh nemzeti zenei fejlettséget brillírozattta. A fuvo hangszerek érvényesítésével zárult a művész estély, mely után tánc következett s a derék zenészek most már hangjegy nélkül olyan csárdásokat s keringőket huztak, hogy a cigányzenekarok megirigylheték volna.

A jelen voltak jóval éjfélt után egy kellemesen töltött est emlékével távoztak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Főgimnáziumunk nemzeti ünnepe. A petrozsényi államilag segélyezett községi főgimnáziumban 1906. március 15-én délután 3 órakor a főgimnázium tanuló ifjusága hazafias ünnepélyt rendezett. A főgimnázium tagas torna terme szűknek bizonyult a közönség befogadására. Szép számmal volt képviselve társadalmi életünk minden osztálya, különösen honleányaink tanúsítottak nemes érdeklődést. Az értékes műsor fogalmat nyújt az ünnepély magas színvonaláról, melyet a szerepelt ifjak készletsége csak fokozott.

A műsor ez volt: 1. „Szózat“, énekelte a főgimnázium énekkara. 2. Talpra magyar, szavalta: Dombora Kálmán V. o. t. 3. Talpra magyar, Sz. Nagy K.-tól, énekelte: a főgimn. énekkar. 4. Ifjú álmok, előadta: a főgimn. zenekar. 5. Kossuth sirja, szavalta: Berohn Kálmán V. o. t. 6. Kurucz dal, szavalta: Csuts Nándor V. o. t. 7. Rákóczy nótá, szavalta: Alexandreszku János V. o. t. 8. Balog Ádám, Csinnom Palkó, kuruc nóták, előadta: a főgimn. énekkar. 9. Rákóczy kesergője, szavalta: Muntján Mihály V. o. t. 10. Kuruc népdal-egyveleg, előadta: a főgimn. zenekar. 11. Még egyszer, irta: Szabó Jenő, szavalta: Reinl Károly V. o. t. 12. Édes álm, Katalin c. operettből, előadta: a főgimn. zenekar. 13. Jelenet Shakespeare Julius Caesarjából. Személyek: Brutus, Bazilly Mihály V. o. t. Cassius, Andreics Jenő V. o. t. Casca, Rotter Béla IV. o. t. Frebonius, Weisz Manuel V. o. t. Decius, Popovics Pompejus V. o. t. Cinna, Jekel József V. o. t. Metellus, Mány Aurél V. o. t. Cimber, Dombora László V. o. t. Lucius, Janza Piusz V. o. t. 14. Induló, előadja a főgimn. zenekara. 15. Alkalmi beszéd, tartotta: Priváry Géza főgimn. igazgató. 16. „Himnus“ énekelte a főgimn. énekkar. A hazafias versek nagyobb részét nem magyar ajku (leginkább román) ifjak szavalták hévvel, lelkesedéssel és lelkesítően. Ez már elég bizonyítéka annak, hogy magyar nemzeti szempontból mennyire szükséges volt ez a kulturális intézmény. Az ifjusági ének és zenekar valósággal meglepte a közönséget, mely méltó elismeréssel adózott Kovács József ének és zenetanár szakképzettsége és nagy buzgalmaért, nemkülönben a magyar irodalom tanárának: Esztergályos Ágostonnak a kitünően előadott szavalatok betanításáért. A tanuló ifjak szereplésének méltatására csak azt jegyezzük meg, hogy vetekedő igyekezettel elragadták a közönséget. A főgimn. igazgató buzditó, lelkesítő beszéde mély értelmű s magos röptű volt. Nyomatékosabban hangoztathatjuk a fényes ünnepély után, hogy ami főgimnáziumunk ami büszkeségünk.

— Hazafias ünnep Aninoszán. Az aninoszai társulati iskola I–III. osztályos növendékei március 15-én megünnepelték a szabadság eme gyönyörű ünnepét. A gyermekek szavalatokkal s énekekkel működtek közre. Kovács János tanító pedig, szép szavakkal emlékeztet meg a szabadság hajnalhasadásáról.

— **A vulkáni bányatelepi iskola** I—VI. osztályu növendékei 1848. március 15-ének évforduló napját az alábbi tárgysorozattal ünnepelték meg az iskola helyiségében: 1. Hymnus. Két szolámra énekelték I—VI. oszt. tanulók. 2. Mi a haza? Irta: Majthényi Flóra. 3. Magyarország, irta Lampért Géza. 4. Magyar zászló, irta: Pósa Lajos. 5. Magyar leány, irta: Pósa Lajos. 6. Szeresd hazádat, irta: Levay Sándor. 7. Nemzeti dal, irta: Petőfi Sándor. 8. Nemzeti dal. Két szolámra éneklik az I—VI. oszt. tanulók. 9. Előre! Irta: Tóth Kálmán. 10. Magyar vagyok, irta: Pósa L. 11. Jó honfiak, honleányok legyetek! irta: Pósa L. 12. Rövid alkalmi beszéd. 13. Szentelt hantok, irta: Kamócsy József. 14. A hazaszeretetről, irta: Szabolcska Mihály. 15. Kossuth Lajos azt üzenie! Két szolámra énekelték az I—VI. oszt. tanulók. 16. Kossuth Lajos sirja, irta: Pósa Lajos. 17. A honleány, irta: Rudnyánszky Gyula. 18. Gondoljatok őseinkre, irta: Pósa Lajos. 19. A haza! irta: Pósa Lajos. 20. Dal a hazáról, irta: Pósa Lajos. 21. Hymnus, irta: Kőlesey Ferencz. 22. Szózat. Két szolámra éneklik az I—VI. oszt. tanulók. Az ünnepély d. e. fél kilencz órakor kezdődött, s a megjelent értelmiség és szülők érdeklődése által kísérve 10 órakor ért véget, amidőn a rom. kath. templomban a közönséggel együtt részt vett a tanuló ifjúság a Hoboth József plébános által celebrált ünnepi szent misén.

— **Gyűlés.** A Salgótarjáni Községbánya Rt. al-tisztjeinek olvasóköre f. hó 12-én d. u. tartotta meg tisztújító gyűlését. Elnökké választották egyhangulag, nagy lelkesedéssel az eddigi elnököt Heinrich Viktor bányagondnokot urat. Alélnök lett Branszky János; titkár Müller Alajos; pénztáros: Oppert Sándor; jegyző: Budai Zsombor; gazda: Soltész János; könyvtárnokká: Weber János és Vodieska Vencel. Könyvtára e körnek ma már 660 kötetből áll, ami a jövő évben tetemesen szaporodni fog.

— **A pusztító betegségek** elleni harcban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek. E betegségek legborzasztóbbja az Epilepsia (nyavalyatörés). E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert talált fel, amelyvel már külföldön is feltűnést keltett. Ez orvos dr. Szabó B. Sándor, Budapest, V. Alkotmány-u. 5. ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segélyével e sűjos bajtól szabadulni óhajtanak.

— **Gazdasági előadás** lesz ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a petrozsényi állami iskolában, melyre az érdeklődő közönséget ezton is meghívja Németh Jenő gazdasági szaktanár.

— **Gyűlés.** A „Művezetők Országos Szövetségének” petrozsényi köre a múlt vasárnap délelőtt gyűlést tartott, melyben a nagygyűlésre vonatkozó ügyeket beszélték meg a tagok. A kör most 55 tagot számlál. Nagyobb agitációt szándékoznak a tagok kifejteni Lupényben, hol előreláthatólag többen fognak ez életre való egyesület kötelékébe lépni. A kör f. hó 18-án folytatódólagos gyűlést tart, melynek tárgya az alapszabályok módosítása lesz.

— **Magyar vértanúk.** Irta: Palásthy Marezell. A száz hársfa alól, ahol dicsőséges jövendői álmódott a magyar nemzetnek a nagy fejedelem, régen szállt világgá a híres riadó szó, amely igazságos, keserű panaszát e szavakkal kezdte:

Recrudescunt vulnere...

A mai komor napokban a régi igazság keserű erejével kél életre a panasz: Felszakadoznak mi régi sebeink... Felszakadoznak s amíg a magyar szívek szorongva gondolnak arra, mit hoz a jövő, a csüggedő lelkek visszamenekülnek a múlt emlékeihez, a dicsőséges, véres emlékekhez, a magyarság erejének ősforrásaihoz, amelyből a birodalom csodatevő vizét innia de jól esik a csüggedt lelkeknek.

Igy támadt föl új erővel a nemzeti hagyományok kultusza, amely napról-napra gyarapodik, tanúságot téve arról, hogy a magyar nemzet új Antheus módjára a küzdelemben földre sujtva újra és újra erőt kap nemzeti múltjának teremtő anyaföldjéről.

Ennek a hatalmas nemzeti renesszánsznak meghódol a színpad, amely történelmi levegőjű magyar darabokkal hódoltatja meg a közönséget. Ocskay brigádéros, Kuruc Feja Dávid, János Vitéz, Gül-Baba, Az elhunult harangok, a Zéta, a Helyre asszony egy-egy fejezete ennek a renesszánsznak. Nem véletlen a magyar levegőjű darabok következetes sikere, hiába állítaná azt a skeptícizmus. A színpad a közönség izlésének tükré és ha színházak egyre-másra adják elő a hazafias irányzatú, a magyar levegőjű darabokat, az

esalhatatlan jele annak, hogy a magyar közönség ezeket a darabokat követeli.

Szögezzük ezt le, mint a komor idők reményt keltő szímpontját.

Ennek az új életre kelő nemzeti közszellemnek igen értékes, igen érdekes irodalmi ajándékot nyújt az eleven tollu, éles megfigyelésű és nagy tudásu publicista, dr. Kacziány Géza, aki a Magyar Vértanúk Könyve című dísművét tette le a magyar olvasóközönség asztalára.

Kétszerez értékű és kettős jelentőségű ez a dísmű. Egyrészt teljes világosságot gyújt a világosi fegyverletétel után kezdődő véres, sötét tragédiák komor homályába, másfelől pedig a nemzeti kegyelet pantheonjának, az 1848-as ereklje-muzeumnak ügyét is szolgálja. A dísmunka kiadója, Vass József ugyanis az album alaku díszes vászonkötésű remek könyv tisztá jövedelmét az ereklje-muzeumnak főtartására ajánlta föl. A megrázóan érdekes és művészi tollal írt kötet a magyar vértanúk százainak tragédiájával ismert meg. Sorra vonulnak fel a fekete sorokban a nemzet vértanuinak száza, akiknek eddig nevét sem ismertük. Az aradi és pozsonyi tizenhárom dicsőséges mártíriumát aprólékos részletességgel írja le az illusztris szerző, aki a forrásmunkák egykori feljegyzések és szemtanúk előadásából szűrte le a magyar kálvária ez igaz történetét. Azután sorra kerül az erdélyi és bácskai vöröfűdők leírása, az aradi, kufsteini és olmtici várfoglyok életének, keserves szenvedéseinek története.

A mindvégig érdekes művet a színes és fekete nyomású műlapoknak, az erekljék reprodukcióinak, facsimileknek egész garmadája díszíti, megkettőztetve a dísmunka értékét.

Ezrével és ezrével kapkodja a magyar közönség a véres nagyidők e nagyértékű dokumentumát, amelyhez hasonló magyar könyve még nincs könyves polcunknak. A gyönyörű dísmunkát épp amiat adhatja kiadója 6 korona és nyolevan fillérért, mert a megrendelések áradása sok ezer példány nyomtatását tette lehetővé.

Ez az a munka, amely valóságra váltja a könyvkinálás avult frázisát. Ez a könyv, a felelevenedett nemzeti szellem erejének szárnyán diadalmasan árasztja majd el a magyar földet s rövid időn valóban nem lesz magyar család, melynek könyves asztaláról hiányozna Kacziány Géza nagyértékű könyve.

Ezt a remek munkát őszintén ajánljuk minden könyvszerető magyar embernek, könyvtára részére nemesebb, szebb dísz keresve sem talál az újabb irodalom termésében.

Szerkesztői üzenetek.

A lupényi s vulkáni nemzeti ünnepélyről jövő számunkban.

Színhazi tudósításunk a jövő számban lesz közzölhető.

Mai számunkból tárgyalmasz miatt több érdekes közleményt a jövőszámra kellett félretennünk.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Fiqui Antal.

Szám 21—1906.

Pályázati hirdetés.

A lupényi gr. kath. templom fölépítésére 1906. évi március 29-én délutáni 2 órakor nyilvános pályázat fog megtartatni a következő feltételek mellett:

1. A templomnak egész ára a költségvetés szerint 21694 korona 93 fillér.
2. Az egyházköztség természetben adja a kő-, tégl- és homokanyagot.
3. A kikiáltási ár — a természetben adott anyag árának levonása után — lesz: 12000 korona.
4. A pályázók 20% óvadékot letenezenek.
5. Ajánlatok előre is írásban elfogadtatnak.
6. Az egyházgondnokság fenntartja magának a jogot, hogy a vállalatot azon pályázónak adja, amelyiket maga fogja választani, tekintet nélkül az ajánlatra.

A tervrajz, költségvetés és munkálatok részletezése, valamint az építkezési feltételek a gr. kath. lelkész hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Lupényben 1906. évi január 20-án tartott gr. kath. egyházgondnoksági ülésből.

Bologa Athanasz

gr. kath. lelkész
gondnoksági elnök.

Niciu Petru Dubreu

főgondnok.

Értesítés.

Óriási pénz és idő megtakarítás, olcsó és jó étkezés!!! A házi asszonyok és garzon emberek figyelmét van szerencsém felhívni, hogy szerény üzletembe nemcsak a már a nagyérdemű vevő közönség által elismert finom és kifogástalan **komlós kenyér** kapható, hanem rövid idő óta hideg ételek eladására is berendeztem. Mindennap frissen érkezett füstölt és nyers húsmelekek jutányos árban kaphatók, ugymint első rendű füstölt császár-szalona, továbbá, finoman preperált csont nélküli valódi debreceni sonka, sonka-kolbász, nyelv-kolbász, martódelá, berliner, hus-saft staniolban, direkt Debrecenből hozatva. Csemege pörce, párvien, debreceni száraz-kolbász, krakói- és nyári szalámi, vadász-kolbász és más finom, vegyes, hideg felvágottak, ugyisint különféle csemege és más sajtok, gróji, emmenthaler, capisztra, ramodör stb., valamint páratlan minőségű perzselt abált paprikás-szalona, főleg gyomor-bajos egyéneknek igen ajánlatos, amennyiben könnyen emészthető és jó étvágyat készít.

Ugy az üzletben, mint a kenyérsütésre külön e célra épített helyiségben a legnagyobb tisztaságról, a legutóbb tartott hivatalos szemle alkalmával, úgy dr. Weisz József községi orvos ur, valamint Joanovics János községi bíró ur melegekedésüket fejezték ki.

Kérve a nagyérdemű vevőközönség szíves pártfogását. Maradtam kiváló tisztelettel

Szentpály Dezső.

236. szám, 1906 végről.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezenül közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbíróságnak, 1905. évi Sp. II. 290/4. számú végzése következtében, dr. Rosenberg Ignác ügyvéd által képviselt, Jakóbovics Izidor f. urikányi javára Pavelonyesk Stances ellen 210 kor. s jár. erejéig 1906. évi január hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 790 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: sertések, lovak, kukorica, ló, szekér, juhok, 2 tulok és széna nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróság 1906. évi V. 117 számú végzése folytán 210 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi május hó 6. napjától járó 5% kamatai, 1/4% váltódíj és eddig összesen 144. kor. 77 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, f. urikányban alperes hazánál leendő megtartására 1906. évi március hó 21-ik napjának délutáni 4 óraja határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezenül oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1906. évi február hó 19. napján.

Baró Bánffy Albert,

kir. bírósági végrehajtó.

514—906. pski.

Pályázati hirdetés.

A Zsily-Vulkán gör. kath. templom építésére 1906. évi április hó 5-ere nyilvános pályázat hirdettetik.

A kikiáltási ár a költségvetés szerint 24070 K. 63 fillér, a pályázni óhajtok kötelesek a kikiáltási összegnek 10%-át mint óvadék az egyh. gond. elnökénél letenni.

Az építkezési tervezet és költségvetés Zsily-Korojesdi gör. kath. plébánia hivatalban bármikor megtekinthető.

Megjegyzendő:

1. Az egyházgondnokság fenntartja magának a jogot, hogy a vállalatot azon pályázónak adja, akit ő maga fog választani, semmifele kötelezettség nélkül a többi pályázókkal szemben.

2. A pályázat illetőleg a szerződés, a vállalkozót azonnal kötelezi, ellenben az egyház községet pedig csak a lugosi szt.-szék jóváhagyása után.

Zsily-Korojesd, 1906. február 10.-én.

Az egyházgondnokság nevében:

Pataki János,

gr. kath. plébános,

egyh. gond. elnök.

Eladó telkek.

Alulírottak Petrozsényben a Kálváriahegyen közvetlenül az út mellett levő 416 □-öl telke, melynek hossza az élénkforgalmu közlekedési útmentén 32 méter s melyen egy bő és jó vízü kút is van, továbbá:

Ugyanott a kórház-kerttel határos 112 □-öl területű telke szabadkézből eladó.

TUTTE JÓZSEF, kéményseprő mester.

Eladó,

Egy teherhordó jókarban lévő vastengelyű szekér.

Egy két üléses hintó-kocsi, majdnem egész új, az ülések sertésbőrrel vannak behuzva.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

SASS DÁNIEL. PUJON.

Házeladás.

Petrozsényben, a Mátyás-utczában levő Sándor-féle ház előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető

Sándor József, építómester.
Szeged, Szt.-Háromság-utca 35.

BUDAPEST ÉJJEL

czímű szenzációs könyv
második kiadása
most jelent meg.

IRTA: BENEDEK L. (ADRIEN)

ÁRA 3 KORONA.

Megrendelhető:
lapunk kiadóhivatala után.

307. szám vhtó. 1906.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1905. 11796 és a budapesti kir. járásbíróságnak 1905. évi Sp. I. 15665. számú végzése következtében dr. Ábrahám József és dr. Gruber Károly ügyvéd által képviselt Hermann Izidor és Bloch Arthur javára Dima György vulkáni ellen 1000 és 149 kor. 72 fill. s jár. erejéig 1905. évi december hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 918 kor. 76 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szobabútorok, bolti-cikkek és bolti berendezés, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróság 1905. évi V. 1628 és 1546. számú végzése folytán 1000 és 149 kor. tökekövetelés, ennek 1905. évi szeptember, november hó 20 és 25. napjától járó 5 és 6 % kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig bíróilag már megállapított költségek erejéig, vulkánban, az alperes házában leendő eszközzésére 1906. évi március hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1906. évi március hó 7-ik napján.

Báró Bánffy Albert,

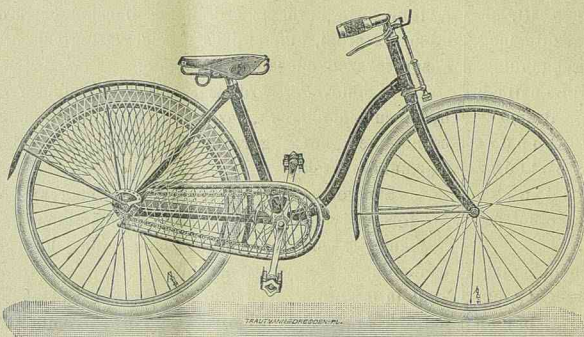
kir. bir. végrehajtó.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Petrozsényben a Kossuth Lajos utczában a piactéren lévő saját házamban.

Legjobb gyártmányú Glüczner-féle kis családi Singer- és körhajós VARRÓGÉPEKET raktáron tartok s a legjutányosabb áron, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett

árusítom el

A nálam vásárolt varrógépek-hez szükséges alkatrészek üzletemben jutányosan kaphatók s varrógépek javítását felelősség mellett gyorsan eszközölöm.

Böller-aczélből készült egész- és félharang-, ékescsapágyas legjobb minőségű KERÉKPÁROKAT dús választékban raktáron tartok és a legelőnyösebb áron s fizetési feltételek mellett árusítom. Továbbá használatra kölesözmöm. A nálam vásárolt kerékpárokhoz szükséges alkatrészek üzletemben jutányosan kaphatók és kerékpárok javítását felelősség mellett gyorsan eszközölöm a legjutányosabb áron.

Tisztelettel: KRAUSZ JÓZSEF.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló papírkereskedésemet ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. Tanszerek, rajz- és íróeszközök nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb, kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmészszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva könyvkötészetet rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.